

Darba lapa 2: Kas ir viltus ziņas?



Attēls: mācību materiāls par Tēmu "Viltojumu apkarošana internetā"; attēls: colourbox.com; montāža: Bayerischer Rundfunk

Kas tieši ir viltus ziņas un kā tās iedarbojas uz cilvēkiem, to varat noskatīties šajā izskaidrošajā filmā:



Karoline Kūla savā grāmatā (Kuhla, Karoline: FakeNews. – Hamburg: Carlsen, 2017 – S. 65-66) viltus ziņas apraksta sekojoši:

"Fake" vācu valodā nozīmē "viltojums", "krāpšana" vai "imitācija", ja šo jēdzienu lieto kā substantīvu. Līdz ar to viltus ziņas ir ziņas, kas nepauž patiesību, taču imitē īstas ziņas, piemēram, precīzi atdarinot ziņu valodas un izkārtojuma pielietojumu. Tie ir viltus ziņojumi, taču tie ir jāatšķir no aplamiem ziņojumiem, kuros žurnālists ir tikai kļūdijies. Šādā gadījumā žurnālists ir pārliecināts, ka publicē korektu informāciju. Bet viltus ziņas, kas šobrīd nodarbina sabiedrību, to radītāji izplata ar noteiktu mērķi. Daudzos gadījumos vairs nav iespējams noteikt, kurš sākotnēji ir bijis konkrētās viltus ziņas izplatītājs. Vai tā bija privāta persona, politiska grupa vai kādas citas valsts vara?

[...]

Paplašināta viltus ziņu definīcija līdz ar to skanētu šādi: īstu ziņu stilā veidoti, mērķtiecīgi pausti nepatiesi ziņojumi, kas lielākoties izplatās sociālajos medijos. Un arī apvainojoši izteikumi par netikamu informāciju vai mediju, piemēram, kā vācu sauklis "melu prese". Šāda definīcija diezgan noteikti iezīmē jēdziena kontūras. Ja aplūko piemērus no realitātes, kļūst skaidrs, ka viltus informācijas pasaulē izmantotās metodes plūstoši pāriet viena otrā - no ļaunprātīgām baumām un viltus ziņām līdz pat skaidrai propagandai.